

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

לך לך

(חלק ב שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וארבע לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת לך לך, זייג מרחשון, ה'תשפ"ד (ב)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2023

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

לד לד

זיך פון סכנת נפשות – זאָל דערביי תופס מקום זיין דאָס וואָס ער וועט באַקומען מתנות (ביז אַז דאָס איז גאָר דער ערשטער טעם אויף דעם „אמרי נא אחותי את, למען ייטב לי בעבורך“)?

ב. דער זהר¹ שטעלט זיך אויף דעם און פּרעגט „וכי אברהם דאיהו דחיל חטאה רחימו דקב"ה הוה אמר הכי על אתתי בגין דיוטבין לי“² און פאַרענטפערט אַז אברהם „לא סמיך על זכותא דילי ולא בעא מן קב"ה לאפקא זכותי אלא על זכותא דאתתי דירווח בגינה ממונא דשאר עמין דהא ממונא באתתי זכי לי בר נש“ (און איז מבאר בפרטיות ווי דורך אַן „אשה משכלת“ איז מען „זוכה בכולא“). דערנאָך איז דער זהר ממשיך, „וסמיך על זכותא דילה דלא יכלון לאענשא לי ולחייכא בה ובגיני כך לא יהיב מדיה למימר אחותי היא“³.

וואָס אויך אין דעם איז צ"ע: דער עיקר קושיא פון זהר „וכי אברהם כו' הוה אומר הכי על אתתי בגין דיוטבין לי“ איז דאָך, כנ"ל, ווי אַזוי האָט אברהם איינגעשטעלט אתתי (שרה'ן) אין אַזאַ מצב „בגין דיוטבין לי“, וואָס אויף דעם

א. אויף דעם וואָס אברהם האָט גע- זאָגט¹ שרה'ן פאַר'ן אַנקומען קיין מצרים „והי' כי יראו אותך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אותי ואותך יחיו, אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך“ – איז ידוע די שאלה²: ווי אַזוי האָט אברהם איינגע- שטעלט שרה'ן אין אַזאַ מצב, אַז די מצרים זאָלן איר צונעמען, כדי אַז ער זאָל דורכדעם געראַטעוועט ווערן?

מפרשים³ זיינען מבאר ווי אַזוי אברהם האָט דערביי נישט עובר געווען קיין איסור, און אין זהר⁴ שטייט אַז אברהם איז געווען זיכער אַז דער זכות פון שרה וועט איר ביישטיין און מ'וועט איר ניט אַנרירן –

עס איז אָבער לגמרי ניט פאַרשטאַנדיק דאָס וואָס אברהם האָט אויסגעפירט „למען ייטב לי בעבורך“, וואָס דאָס מיינט, אַז צוליב איר זאָגן „אחותי את“ וועט מען אים געבן מתנות⁵: היתכן, אַז בשעת ס'רעדט זיך וועגן אַזאַ ערנסטן ענין – איינצושטעלן שרה'ן אין אַזאַ מצב בלתי רצוי (בכל אופן) בכדי צו פאַרהיטן

(1) פרשתנו יב, יב"ג.

(2) ראה אברבנאל (שאלה הי"ג). אלשיך כאן. מפרשי רש"י בפסוק יג (גו"א, באר מים חיים, צידה לדרך, שפ"ח ועוד (וראה גו"א ולבוש האורה יג, ג). פני דוד (להחיד"א) פרשתנו את ד. ובכ"מ.

(3) ראה פנים יפות (פסוק יב). תפארת יהונתן (לר"י אייבשיץ) פסוק יג. צפע"נ עה"ת (יב, יז).

(4) מקומות שנסמנו בהערה שלפנ"ו. תו"ש אות קמה בארוכה.

(5) פרשתנו פב, רע"א. וראה זהר שהובא לקמן בפנים (ס"ב).

(6) פרש"י עה"פ.

(6) ברד"ק: הטובה שלא יהרגו אותו כי לא נתכון אברהם שיעשו עמו טובה אחרת. וכ"ה להאברבנאל ואלשיך שם (הג"ל הערה 2). ועד"ז הוא לפי הרמב"ן שם, יא. טור הארוך (יב). וכן לפי מפרשי רש"י הג"ל (ואשר עיי'ז יגרום להצלת שרה, ע"ש). אבל פשוטו דפרש"י, יתנו לי מתנות לא משמע הכי. וראה לקמן סעיף ב.

(7) ח"ג נב, א.

(8) בס' אספקלרי' המאירה (פי' על זהר – פיורדא תקל"ו) כ' דצ"ל „לא דחיל מידי“.

(9) בש"ך עה"ת (פרשתנו) מהזר, ובגיני כך לא אמר איהו אחותי היא. וצ"ע.

ווערן דער „ואברכך“ בממון אין מצרים¹³ – דורך דעם וואָס שרה וועט זאָגן אַז זי איז זיין שוועסטער¹⁴ – האָט ער דערפאַר געזאָגט „אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך“; און ווי ס'איז טאַקע געווען בפועל אַז (דורך דעם וואָס זי האָט אַזוי געזאָגט, איז) „ולאברם¹⁵ היטיב בעבורה ויהי לו צאן ובקר וחמורים גר“.

וכשם ווי דאָס איז בפשוטו, עד"ז איז עס אויך בפנימיות הענין: דורך „לך לך“ האָט אברהם געדאַרפט צוקומען צו אַן עלי" (הליכה) במדריגות רוחניות, דורך מברר ומעלה זיין די ניצוצות קדושה אין וועלט. און די כוונה איז (אויך) געווען אין זיין ירידה למצרים – צו מברר זיין די ניצוצות קדושה וואָס געפינען זיך דאָרט¹⁶.

און וויבאַלד אַז עניני מצות, וואָס זייער תוכן איז דער בירור ניצוצות הקדושה פון וועלט, דאַרפן בכלל געטאָן ווערן בדרך הטבע¹⁷ – דעריבער האָט אברהם געזאָגט שרה'ן „אמרי נא אחותי את“ וואָס דורך דעם וועט באופן טבעי דורכגעפירט ווערן דער מכוון פון זיין ירידה אין מצרים (די עלי" פון אברהם דורך בירור הניצוצות) – „למען ייטב לי בעבורך“.

די קשיא פון זהר איז – לויט דעם אופן וועט אויסקומען אַז „דיוטבין לך“, דער „ייטב“ (די עלי" דורך בירור הניצור צות), וועט זיין נאָר צו אברהם'ען און ניט צו שרה; ואדרבה – שרה וועט

איז דער תירוץ בפשטות אַז באַ אברהם איז געווען ברור „דלא יכלון . . לחייכא בה“, און דעריבער „לא היב מדי למימר אחותי היא“ – טאָ פאַרוואָס זאָגט דער זהר און בהתחלת התירוץ, אַז אברהם איז געווען בטוח „דירווח בגינה ממונא“ ומאריך בזה, און דעם עיקר, אַז באַ אים איז געווען זיכער אַז מ'וועט איר גאַרניט קענען טאָן, פירט אויס דער זהר ערשט לבסוף?

נאָכמער: בהתחלת התירוץ זאָגט דער זהר „לא סמיק על זכותא דילי ולא בעא מן קב"ה לאפקא זכותי אלא כו" – וואָס לכאורה איז דאָס אינגאַנצן ניט נוגע צום תירוץ השאלה „וכי אברהם כו' הוה אמר הכי על אתתי בגין דיוטבין לך“.

ג. דער ביאור בזה:

וויבאַלד דער אויבערשטער האָט גע- זאָגט אברהם'ען אַז דורך „לך לך מארצך גר“ וועט ער זוכה זיין צו „ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך“¹⁸, וואָס „ואברכך“ מיינט „בממון“¹¹ – איז ביי אברהם'ען געווען אַפּגעלייגט אַז דאָס וואָס דער אויבערשטער האָט געפירט אַזוי אַז אברהם האָט געמוזט אַוועקגיין פון ארץ ישראל („משיאו לצאת ממנה“¹²) און יורד זיין „מצרימה“, איז (אויך) פאַר- בונדן מיט דער דורכפירונג פון דעם אויבערשטנס הבטחה „ואברכך“ וואָס ווערט אויפגעטאָן דורך „לך לך“.

און היות אַז ער האָט געזען אין דרך הטבע אַ וועג ווי עס קען אויסגעפירט

(13) משא"כ ב' הדברים האחרים „ואעשך לגוי גדול“ – בנים, „ואגדלה שמך“ – שם (רש"י שם), שאין זה תלוי בו. וראה אוה"ח עה"פ יב, יג.
(14) ראה פנים יפות פסוק יג. צידה לדרך שם.
(15) יב, טז.
(16) ראה בארוכה לקו"ש ח"ה ע' 61 ואילך.
(17) וש"נ.
(17) ראה שם ע' 80 ואילך, וש"נ.

(10) ריש פרשתנו.
(11) פרש"י עה"פ (פי' הראשון).
(12) פרש"י יב, י"ד. ולא כברמב"ן שם דיציאתו מפני הרעב „עון אשר חטא“. וראה אברבנאל (ועוד) שמקשה על פי' הרמב"ן. אבל ראה זהר פרשתנו פא, ב.

מעלה זיין די ניצוצות „דירווח בגינה ממונא דשאר עמי“.

און וויבאלד אַז דער תכלית פון דער ירידה איז די עלי' וואָס וועט זיך אויפֿ-טאָן דורך דער „אשה משכלת“ – שרה, איז מובן, אַז בזכותה לא יכלין לאַענשאַ לר' (דאָס וועט ניט גורם זיין קיין ירידה באַ אברהם'ס) ולחייבא בה (און ניט קיין ירידה אין שרה'ן).

ד. אַזוי ווי אַלע עניני „מעשה אבות“, איז אויך דער ענין הנ"ל אַ „סימן לבנים“²² – אַ הוראה אין עבודת האדם אין דער כללות ירידת הנשמה בגוף בכלל (ובפרט אין דער ירידה אין גלות), וואָס אברהם ושרה זיינען מרמז אויף די בחי' פון נשמה וגוף (ווי ס'איז מבואר באַרוכה אין זהר'').²³

והיינו: אין דער עבודת התומצ"ו ובירור הניצוצות זיינען דאָ צוויי אופנים כלליים: א) די עבודה איז (בעיקר) דורך דער נשמה, און ס'איז נאָר וואָס איר עבודה הערט זיך אָן אויך אין גוף. ב) די עבודה טוט זיך אויף דורך דעם גוף און מיט דעם גוף; דער אדם העובד איז ניט מובדל ומופרש פון עניני העולם, אדרבה, ער איז יודד ממדרגתו און איז זיך מתלבש אין עניני ומעשה עוה"ז, וואָס זיינען „קשים ורעים והרשעים גוברים בו“²⁴, און איז דאָרט מקיים תומצ"ו ומברר די ניצוצי קדושה וואָס געפינען זיך דאָרט.

בכללות איז דאָס ע"ד המבואר באַרוכה אין חסידות²⁵ די צוויי אופני

זיך געפינען באַ די מצרים (ווי ס'איז געווען בפועל – „ותוקח האשה בית פרעה“¹⁸), כאָטש מ'וועט איר ניט קענען אַנאָרירן –

איז די קשיא: ווי קען מען זאָגן, אַז אברהם זאָל גורם זיין אַזאַ ירידה פאַר שרה'ן (צו זיין בבית פרעה) צוליב דער עלי'ו¹⁹ וואָס ער²⁰ וועט האָבן דערפון?

און כאָטש ביי אברהם'ען איז געווען ברור, אַז דער תכלית ירידתו למצרים איז צוליב דער עלי' – „יטב לי“ – איז דאָך כמה דרכים למקום, האָט אברהם גע-דאָרפט פאַרלאָזן זיך אויפן אויבערשטן אַז דאָס וועט דורכגעפירט ווערן באופן אחר²¹, אָבער ניט דורך דער ירידה פון שרה?

און אויף דעם ענטפערט דער זהר „לא סמיך על זכותא דילי... אלא על זכותא דאתתי, דירווח בגינה ממונא כו' דהא ממונא באתתי זכי לי בר נש“ – צו הרווחת ממון איז דער בר נש זוכה דורך „אתתי“ – און פון דעם איז פאַרשטאַנ-דיק, אַז אַזוי איז עס ברוחניות הענינים: בכדי עס זאָל זיך אויפטאָן די עלי' דורך בירור הניצוצות אין מצרים (איז ניט גענוג זיין ירידה למצרים, ער קען זיך ניט פאַרלאָזן אויף זיין זכות, נאָר עס) דאָרף זיין זכותא דאתתי; דוקא דורך איר ירידה אין „בית פרעה“ וועט מען

(18) יב, טו.

(19) וע"ד שאין אומרים לאדם חטא בשביל שיזכה בחיבר (שבת ד, א).

(20) שהרי ההטבה הרווחת ממון היתה לאברהם, כלשון הכתוב „ולאברם היטיב בעבורה ויהי לו כו״, וכן לקמן יג, א"ב: ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו גו' (ומ"מ ממשין) ואברם כבד מאד במקנה גו'.

(21) וע"ד מ"שכ הרמב"ן שם „והי' לו לבטוח בשם שייציל אותו ואת אשתו. ולדעתו, אברהם אבינו חטא חטא גדול בשגגה שהביא אשתו הצדקת במכשול עון מפני פחדו פן יגרהו“.

(22) ראה בנדודי – רמב"ן ואלשיך שם. צורר המור עה"פ. אוה"ת ריש פרשתנו (כרך א). ועוד.

(23) ח"א סתרי תורה עת, ב ואילך. מהנ"ע קכב, ב ואילך. וראה שם עט, ב ואילך. ועוד.

(24) ע"ח שמי"ב ספ"ד, הובא בתניא פ"ו (י, סע"ב).

(25) לקו"ת בהר בתחלתו (לט, סע"ג ואילך). שה"ש כט, ריש ע"ג. לד, סע"א. אוה"ת אמור ע' קמט

וואָס „מ'שיקט" דעם גוף צו יורד זיין אין אַן אופן פון התלבשות אין עניני עוה"ז, בדוגמת²⁶ מצרים, ביז אין בית פרעה. און וויבאַלד אַז כוונת הירידה איז די עלי' (דורך מברר זיין דעם גוף ונה"ב וחלקו בעולם) איז מובן, אַז „לא יכלו לאענשא ליי", אַז עס ווערט ניט קיין ירידה אין דער נשמה, און אויך „לא יכלו לחייבא בה" – דער גוף ווערט ניט מושקע ח"ו אין קליפה, נאָר אדרבה, זיי ביידע ווערן נתעלה בעילוי אחר עילוי.

ה. מען דאַרף אָבער פאַרשטיין: אַלע ענינים פון תורה זיינען דאָך בתכלית הדיוק, און וויבאַלד אַז דאָס וואָס „ירווח בגינה ממונא דשאר עמין" דער בירור הניצוצות ועליית אברהם איז מצד „זכותא דאתת", מצד דעם וואָס זי איז אשתו – טאָ ווי קומט עס אַז דער ריווח (בפועל) איז געקומען דורך דעם²⁷ (ווי אברהם איז מדגיש אַז דער „למען ייטב ליי" איז „בעבורך" דורך דעם) וואָס „אמרי נא אחותי את"?

ועד"ז אין דער עבודה רוחנית פון נשמה וגוף: דער עיקר העלי' קומט דאָך ניט דורך בחי „אחותי", דורך עבודת הנשמה עצמה, נאָר דוקא דורך בחי „אשה" – די עבודה מיטן גוף, כנ"ל – איז אין וואָס באַשטייט דער אויפטו פון „אחותי" אין עבודה (און ווי עס ברענגט זיך אין חסידות²⁸, אַז דאָס וואָס אברהם האָט געזאָגט „אחותי"²⁹ מיינט די אהבה

עבודה פון בחי „אחותי" און בחי „אשתי", אַז דאָס זיינען די צוויי דרגות אין אהבת ה' וואָס זיינען בדוגמת די צוויי בחי' אהבה – בין אח ואחות ובין איש ואשה:

די אהבה מסותרת וואָס איז דאָ באַ יעדער אידן מצד נפשו האלקית, וואָס די אהבה איז בטבע תולדותם און ס'איז אין איר ניט שייך קיין הפסק, איז בדוגמת האהבה פון אח ואחות, וואָס איז אַן אהבה טבעית מתולדותם און ס'איז אין דער אהבה ניט שייך קיין הפסק (ניט ווי אין דער אהבה בין איש לאשה, וואָס אין איר איז שייך אַ הפסק דורך גירושין).

אָבער לאידך, מהאי טעמא גופא, ווייל די אהבה פון אח ואחות איז אַן ענין טבעי, איז אין דער אהבה ניטאָ קיין צמאון וכלות הנפש און ס'איז אין דעם ניטאָ שלימות היחוד היות אַז זיי זיינען גופים מחולקים.

משא"כ די אהבה וואָס ווערט דער-וועקט אין (און דורך דעם) בירור פון גוף ונה"ב, איז זי בדוגמת האהבה בין איש ואשה – וואָס כאַטש אין דעם איז שייך אַ הפסק (וויבאַלד דאָס איז ניט מצד טבע תולדותם), איז אָבער דוקא אין דעם דאָ דער צמאון וכלות הנפש, און דער יחוד וואָס ווערט על ידה איז אַ יחוד בתכלית, ביז זיי ווערן (ווי) אַ גוף אחד.

און דאָס איז די הוראה וואָס מ'האָט פון הנהגת אברהם – אַז די „פרנסה" איז ב„זכותא דאתת"²⁵ – שרה: תכלית ושלימות עלית הנשמה איז דורך דעם

ואילך. ד"ה ולאחותו הבתולה תרכ"ז, תרכ"ט. ועוד. המשך תער"ב ח"ב פרק תז"ת. (נעתקו בספר הערכים חב"ד ח"א ע' רנט"רס. ע' שצה"ו. ע' תקו"ח).²⁵ ראה ב"מ נט, סע"א שאין ברכה מצוי בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו שנאמר ולאברם הטיב בעבורה.

26 ראה תניא פל"ז (מח, א) שירידת הנשמה לעוה"ז היא „בחי גלות ממש".

27 אם רק אברהם אמר אחותי היא או שגם שרה אמרה כן – ראה מפרשים הנ"ל הערה 3-2. וראה לשון הזוהר בש"ך עה"ת (לעיל הערה 9). וראה פרש"י וירא יט, כט. ספורנו כאן יב, טו. ואכ"מ.

28 ראה אוה"ת אמור שם ד"ה ולאחותו הבתולה שם.

29 אלא דשם הובא אמירתו „אחותי בת אבי היא" דפ' וירא (כ, יב) בנוגע לאבימלך.

טבעית פון דער נשמה, כנ"ל)?

עצם ההשכלה, וואָס איז ניט געווען אין דער השכלה עצמה ווי זי איז געשטאַנען אין חכמה.

דער טעם אויף דעם איז, ווייל בינה האָט אַ העכערן שורש אין כח המשכיל ווי חכמה, און דעריבער ווערט דורך בינה אויפגעטאָן אַ חידוש אין חכמה.

אַבער דאָס וואָס בינה פועל'ט אָן עילוי אין חכמה, קען קומען דוקא נאָך דעם ווי בינה איז מקבל די השכלה פון חכמה, וואָס דורכדעם ווערט נתגלה אין בינה איר שורש וואָס איז העכער פון חכמה און דורך דעם קומט צו אָן עילוי אין דער השכלה פון חכמה.

ועד"ז איז בנוגע צו איש ואשה – ווי ס'איז מבואר בארוכה³⁴ אינעם ענין פון בינה יתירה ניתנה באשה יותר מבאיש³⁵, אַז כאָטש דער וולד קומט דוקא דורך דער השפעת הטפה פון דעם איש, אָבער די התהוות הולד איז דוקא ע"י האשה. נאָך היות אָז די מעלה באשה איז אָן ענין עצמי ובהעלם, קען דאָס קומען לידי גילוי נאָך דורך דעם וואָס זי איז מקבל די השפעה פון דעם איש.

און דורך דעם ווערט נמשך אַ גילוי אור עליון מלמעלה אויך צום איש, און אויך אַ ברכה וואָס איז כולל זיי ביידע: „זכר ונקבה ברא אותם ויברך אותם אלקים ויאמר להם פרו ורבו גו"³⁶.

ו. עד"ז ומעין זה איז דער ביאור אויך אין דעם ענין הנ"ל פון רבי אבא ור' אלעזר:

זייער הליכה בדרך איז ענינה – די ירידה צו מברר זיין עניני העולם [און

וועט מען דאָס פאַרשטיין בהקדים הביאור אין דעם וואָס דער זהר זאָגט דאָרט³⁰ (בהתחלת הענין הנ"ל): „רבי אלעזר הוה אזיל למחמי לאבוי והוה עמי רבי אבא א"ר אבא נימא מלין דאורייתא ונזיל פתח רבי אלעזר ואמר אמרי נא אחותי את האי קרא קשיא כו" (כנ"ל).

איז מבאר דער טאָטע אין זיינע הערות אויף זהר³¹: „התחיל לדרוש בזה הפסוק דוקא כי זה אמר אברהם בעת שהלך בדרך למצרים עם שרה, ור"א ור' אבא הם ע"ד אברהם ושרה, כי אברהם ושרה הם בחי' או"א כו' וכמו"כ ר"א הוא בחי' חכמה ור' אבא בחי' בינה כו' א"כ הליכתם בדרך הוא ע"ד כמו הליכת אברהם ושרה בדרך ואברהם אמר אז אמרי נא אחותי את, לכן התחיל ר' אלעזר ג"כ לדרוש בהפסוק הזה."

ויש לומר, דבא ללמד ונמצא למד: פון דעם תוכן הענין ווי דאָס איז באַ ר' אלעזר מיט ר"א, בחי' אבא ואימא (חכמה ובינה), וועט מען פאַרשטיין בפרטיות יותר בנוגע לאברהם ושרה, נשמה וגוף:

אין סדר הספירות איז בינה מקבל דעם שכל והשגה פון חכמה³², אָבער דוקא דורכדעם וואָס דער שכל קומט אַראָפּ אין בינה אין אָן אופן פון הבנה, השגה והסברה, ביז אין פרטים און פרטי פרטים³³, קומט צו אַ תוספת עילוי אין

(30) ח"ג שם.

(31) לקוטי לוי יצחק לזהר (ח"ב) ע' ערה.

(32) בהבא לקמן ראה תו"א ריש פרשתנו. תו"ח שם (פא, ב ואילך). אוה"ת שם (כרך ד תרצ, ב ואילך. כרך ו תתרעג, א ואילך). המשך מצה זו תר"מ פל"ח. וראה המשך תרס"ו ע' עח ואילך. ד"ה מעין גנים תרצ"א (סה"מ קונטרסים ח"א ע' 404 ואילך). ובכ"מ.

(33) להעיר מענין הרבה למדתי כו' ומתלמידי יותר מכולם (תענית ז, א). דבכמה פרטים (א) שווה (ב) מחולק מנדו"ד.

(34) ראה ד"ה שמח תשמח תרנ"ז בתחלתו. ד"ה יו"ט של ר"ה וד"ה יחינו תרנ"ט. ובכ"מ. וראה המשך תרס"ו שם. ע' תד ואילך. ע' תקכו. ועוד.

(35) נדה מה, ב.

(36) בראשית א, כזיכ.

גייט מבית הכנסת לבית המדרש⁴² (און דערנאך הנהג בהן מנהג דרך ארץ⁴³), נאָר אויך בשעת העסק גופא דאָרף מען האָבן דעם סיוע ונתנית כח פון תורה אור, עס דאָרף זיך ביי אים אָנהערן דער עילוי פון תורה⁴⁴ (און דאָס ברענגט אויך אַז ער „גז'לט“ פון שעות העסק אויף לימוד התורה).

און דעריבער האָט רבי אבא געזאָגט צו רבי אלעזר, ע"ש „אלקי אבי בעזרי“⁴⁵, אַז אין דער הליכה בדרך גופא דאָרף מען האָבן דעם עזר מלמעלה וואָס דאָס קומט דורך „נימא מלין דאורייתא“, (אויך) ווען זיי געפינען זיך בדרך,

און דורך דעם ווערט נתגלה די מעלה פון דעם בירור הניצוצות שבעניני העולם (הליכה בדרך) – וואָס מ'מאָכט פון דער וועלט אַ דירה לו'ית' – אויף דער עבודה פון לימוד התורה מצד עצמה.

ז. עפ"י איז מובן אויך בנוגע צו אברהם ושרה, ועד"ז – נשמה וגוף:

אין דער הליכה בדרך, די ירידה אין מצרים, אין גלות⁴⁶, ועד"ז די ירידת הנשמה בגוף בכלל, דאָרף זיין די אמירה (די השפעה) פון אברהם לשרה – פון דער נשמה אין גוף,

וואָס די השפעה באַשטייט אין דעם וואָס „אמרי נא אחותי את“, אַז דער גוף זאָל דערהערן בחי „אחותי“, די מעלת העבודה וגילוי אור הנשמה,

ווי דאָס איז בפשטות, אַז רבי אלעזר דער זון פון רשב"י און רבי אבא (מחברי רשב"י) זיינען געווען תורתם אומנתם³⁷ – אָפּגעטראָגן פון עניני העולם איז די הליכה בדרך (אפילו „למחמי לאבוי“³⁸) געווען אַ הפסק און ירידה – אַן אַרויס-גאַנג פון זייער מעמד ומצב³⁹.

און דערפאַר (אויך) זאָגט ר' אבא „נימא מלין דאורייתא“, ווייל בכדי צו אויפטאָן אין וועלט דאָרף מען האָבן די נתנית כח און סיוע פון תורה אור⁴⁰

[ע"ד ווי גערעדט כמה פעמים⁴¹, אַז די נתנית כח אין עבודת הבירורים פון אַ בעל עסק, צו מאַכן פון וועלט אַ דירה לו'ית', איז ניט בלויז מצד דעם לימוד התורה בתחילת היום, וואָס ער

37) בנוגע לרשב"י וחביריו – ראה שבת יא, א. טוש"ע (ודאדה"ז) או"ח סו"ס קו. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ד-ה.

38) ראה ירושלמי ברכות פ"א סה"ב, שבת פ"א סה"ב: ולא מודה רשב"י שמפסיקין לעשות סוכה ולעשות לולב. וכבר נת' במ"א סה"ב גם להבבלי, שהרי אין סברא לומר שפליג על הירושלמי בעניני של מציאות, האם הפסיק רשב"י לעשות סוכה כו'. 39) עפ"י (וע"פ ההערה שלפנ"ז) יש לבאר השייכות דהמאורע דר"א ורבי אבא לירידת אברהם ושרה למצרים גם ע"פ נגלה וכפשוטו: כמו שאברהם מצותו שנצטווה עלי' אז הי' „לך מארצך גו' אל הארץ גו'“ – לילך לא"י, ואעפ"כ כאשר „ויהי רעב בארץ“ הפסיק ע"פ דין (וראה רמב"ם הל' מלכים פ"ה ה"ט, וש"נ בכס"מ) מקיום מצוה זו וירד מצרימה, כלשון רש"י „משיאו לצאת ממנה“,

עד"ז הי' בר"א ורבי אלעזר, שאף שתורתו אומנתו ואין ממפסיקין אפילו לתפלה (ראה בהמסומן בהערה 37), הפסיקו לעשיית מצוה שאינה עיקר עסקם.

40) ראה גם לקו"ש ח"ח ע' 190. ע' 353.

41) ראה לקו"ש שם ע' 109. ע' 118. ועוד.

42) ברכות סד, א.

43) שם לה, ב. וראה שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ה-קנו.

44) שעי"ז מלאכתו עראי.

45) יתרו ית, ד.

46) אשר מצרים הוא שורש לכל הגליות שלכן כל המלכויות נק' ע"ש מצרים (כ"ר פט"ז, ד. רד"ה קול דודי תש"ט).

(* כדמוכח מזה שאמר ר"א בתחלת ההלכה „נימא מלין דאורייתא“.

דער גוף איז שייך צו זיי (ווי ביי שרה, וואָס „ותוקח האשה בית פרעה“), איז אָבער דורך דעם וואָס אין איר איז מאיר די אהבה ואור הנשמה, בחי „אחותי“, ווערט דערנאָך אויפגעטאָן אויך די אהבה אין גוף ונה“ב, די עבודה וואָס איז פאָרבונדן מיט בירור וזיכוך הגוף (ועל ידו) בחלקו בעולם, און דעמאָלט ווערט נתגלה די בחירת העצמות וואָס איז אין גוף דוקא⁴⁸, אויך צו דער נשמה,

וואָס בגלוי וועט דאָס זיין לעתיד לבא וואָס דעמאָלט וועט די נשמה זיין ניזונת מן הגוף⁴⁹.

(משיחת מוצש"ק פ' תזריע-מצורע ה'תשל"ט)

48) תניא שם. תורת שלום ע' 120 ואילך.

49) ראה המשך וככה תרל"ז פפ"ח ואילך. המשך תרס"ו ע' תקכה. ועוד.

און דורכדעם ווערט דערנאָך אויפגע- טאָן כדבעי די עבודה פון „אשה“, די עבודה און מעלה פון דעם גוף מצ"ע, וואָס האָט אַ העכערן שורש פון דער נשמה; עס ווערט נתגלה די מעלה אין בחי „אשתי“ (– עבודת הגוף) אויף „אחותי“ (– עבודת הנשמה),

און דאָס פועל'ט די עלי' אויך אין דער נשמה „למען ייטב לי בעבודך“, אַז „מאן דזכי באשה משכלת זכה בכולה“, פרנסה בזכות אשתו.

בסגנון אחר קצת: דורך עבודת הנשמה בגוף וע"י הגוף אין חלקו בעולם, וואָס דער גוף מצ"ע איז „חומרי הנדמה בחומריותו לגופי אומות העולם“⁴⁷, וואָס דערפאָר קען באַ די חומריות פון וועלט, מצרים – ערות הארץ, זיין אַ קס"ד אַז

47) תניא פמ"ט.

